Climate Leadership Coalitionin asiantuntijalausunto valtioneuvoston selvityksestä: EU:n vuoden 2040 ilmastotavoite sekä eteneminen kohti ilmastoneutraaliutta vuoteen 2050 mennessä (E 10/2024 vp)

Kiitämme mahdollisuudesta lausua valtioneuvoston selvityksestä koskien EU:n vuoden 2040 ilmastotavoitetta sekä etenemistä kohti ilmastoneutraaliutta vuoteen 2050 mennessä. Esitämme ensin muutamia yleisiä kommentteja ja sen jälkeen yksityiskohtaisempia sektorikohtaisia kommentteja.

Yleiset kommentit

Valtioneuvoston tavoin katsomme, että EU:n 2040 ilmastotavoitteen tason tulee olla linjassa ja siten tukea EU-tason ilmastoneutraaliuden saavuttamista vuoteen 2050 mennessä. Tavoitteen tulee olla linjassa Pariisin sopimuksen ilmastotavoitteiden ja COP28-päätelmien kanssa, perustua parhaaseen käytettävissä olevaan tieteelliseen tietoon ja sen pääpainon tulee olla päästövähennyksissä. Pidämme perusteltuna komission esittämää 90 prosentin vähennystavoitetta verrattuna vuoteen 1990 (CLC:n lausunto vuoden 2040 ilmastotavoitteesta, 19.6.2023). Päästöjen vähentämiselle ja hiilidioksidin poistolle olisi tarkoituksenmukaista asettaa erilliset tavoitteet, jotta voidaan luoda varmuutta sekä päästöjen vähentämisestä että poistumisesta.

Pidämme valtioneuvoston tavoin erittäin tärkeänä, että vuoden 2040 ilmastotavoitteen toimenpanon mahdollistava toimintaympäristö muodostaisi yhdessä vuoden 2030 jälkeisen ilmasto- ja energia-arkkitehtuurin kanssa kokonaisuuden, joka perustuu ennakoitavalle sääntelylle ja markkinamekanismien hyödyntämiselle. Investointiympäristön ennakoitavuus on perustava edellytys tarvittavien investointien toteutumiselle.

Pidämme erityisen tärkeänä eurooppalaisen yhteismarkkinan periaatteiden vahvistamista sekä eurooppalaisen kilpailukyvyn että puhtaan siirtymän toteutumisen kannalta.

Suhtaudumme myönteisesti komission ehdotukseen EU:n Industrial Green Dealiksi, joka kannustaa teollisuudenalojen hiilidioksidipäästöjen vähentämiseen ja vahvistaa arvoketjuja EU:ssa. Energiasektorilla on tärkeä rooli keskeisten teollisuudenalojen dekarbonisaation mahdollistamisessa. Puhtaan, luotettavan ja kohtuuhintaisen energian saatavuus on olennaista, jotta voidaan lyhentää toimitusketjuja ja varmistaa, että teollisuuskuluttajilla on tulevaisuus vähäpäästöisessä Euroopassa.

Vuoden 2040 tavoitteen asettaminen on nähdäksemme keskeinen osa pohjoismaisia yrityksiä suosivaa EU-politiikkaa. Se tulee nähdä osana niitä teollisuuspoliittisia ratkaisuja, joilla määritellään suomalaisten yritysten kilpailukykyä sekä suhteessa muuhun Eurooppaan että kansainvälisesti (Moonshots for green economy in Finland, BCG) . Yksi kilpailukyvyn keskeinen tekijä on ennakoitavuus ja sen takia tavoitteen täytyy olla ilmastopolitiikan pitkän linjan mukainen.

Globaalilla tasolla olemme ylittämässä Pariisin ilmastosopimuksen mukaisen 1,5°C:een lämpenemisen enimmäistavoitteen ja näin ollen osana vuoden 2040 ilmastotavoitteen kokonaisuutta EU:n tulisi mielestämme valmistautua huomattavaan hiilidioksidin poistoon ilmakehästä. Tätä varten vuoden 2040

välitavoitteen asettamisen yhteydessä tulisi tarkastella myös pidemmän aikavälin hiilensidonnan tarpeita sekä edellytyksiä luoda riittävä kapasiteetti tekniseen ja luontoperusteiseen hiilensidontaan riittävän aikaisessa vaiheessa.

Näemme erittäin tarpeellisena myös lisätä ymmärrystämme niistä haittavaikutuksista ja kustannuksista, jotka aiheutuvat, kun lämpötilan nousu ylittää Pariisin ilmastosopimuksen mukaisen tavoitetason sekä näiden haittojen ja kustannusten huomioon ottamista osana tiedonannon vaikutusarvioita.

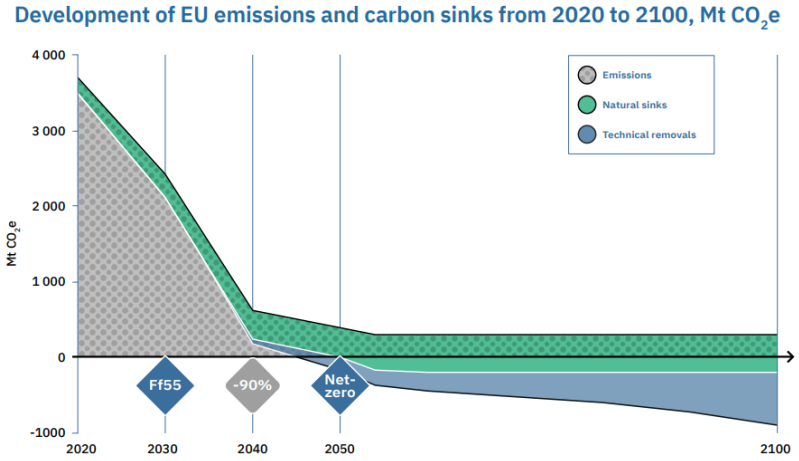

Kuva 1. EU:n päästökehitys vuoteen 2050 ja projektio vuoteen 2100 (Lähteet: CLC, Euroopan komissio).

<u>Yksityiskohtaisempia kommentteja</u>

<u>Päästökauppa</u>

Valtioneuvoston tavoin katsomme, että päästökaupan tulee pysyä EU:n ilmastopolitiikan keskeisenä elementtinä myös jatkossa. Pidämme tarpeellisena tarkastella jatkovalmistelussa myös vaihtoehtoja, joissa päästökauppaa laajennettaisiin myös muille kuin tällä hetkellä sen piirissä oleville ja vuosikymmenen loppupuolella sen piirin tuleville sektoreille. Päästöjen hinnoittelun laajentaminen esim. maatalouteen ja jätehuoltoon on tärkeää näiden sektoreiden päästöjen vähentämisessä.

Pidämme tärkeänä, että EU edistää päästöjen hinnoittelua ja päästömarkkinaa kansainvälisessä ilmastodiplomatiassaan. Pidämme myönteisenä komission tavoitetta perustaa erityinen työryhmä kehittämään maailmanlaajuista lähestymistapaa hiilidioksidin hinnoitteluun ja päästömarkkinoihin.

<u>Maankäyttösektori</u>

Pidämme maankäyttösektorin nielujen suunnitelmallista vahvistamista erittäin tärkeänä osana pitkän aikavälin ilmastopolitiikkaa. Maankäyttösektoriin kohdistuu lähivuosikymmeninä huomattavia muutospaineita ja niiden suunnitelmallinen huomiointi on välttämätöntä sektorin hiilensidontakyvyn ylläpitämiseksi.

Riittävän vahvojen kannusteiden luominen on edellytys maankäyttösektorin hiilensidonnan ja varastoinnin vahvistamiseksi. Erityisesti metsänielujen vahvistamiseen liittyvien aikaviiveiden vuoksi pidämme tarpeellisena käsitellä riittävän laajasti sektorin roolia osana ilmastoneutraaliuden saavuttamista.

Mielestämme maankäyttösektorin nielujen vahvistamien tulisi kytkeä tiiviisti osaksi laajempaa biotalouden kehittämistä, jossa tavoitteena olisi paitsi hiilen sidonnan ja varastoinnin ratkaisut niin myös ekosysteemien ylläpito ja biodiversiteetin vahvistaminen.

Päästömarkkinat

Valtioneuvoston tavoin pidämme tärkeänä, että vuoden 2030 jälkeinen lainsäädäntökehikko mahdollistaisi vapaaehtoisten hiilivähenemä- ja hiilensidontamarkkinoiden läpinäkyvän toiminnan ja että vapaaehtoisten toimien tulisi tukea jäsenmaiden EU-velvoitteiden täyttämistä.

Energiatavoitteet

Katsomme valtioneuvoston tavoin, että uusiutuvan energian ja energiatehokkuuden politiikkatoimien prioriteetin tulisi olla fossiilisten polttoaineiden käytön vähentämisessä kulutuksen rajoittamisen sijaan. Katsomme komission tavoin, että uusiutuvia polttoaineita tulisi priorisoida aloilla, joilla sähköistämispotentiaali on rajallinen kuten lentoliikenteessä ja että vähäpäästöisten ja päästöttömien polttoaineiden saatavuutta olisi tärkeää parantaa myös alan kilpailukyky huomioiden.

Helsingissä 8.4.2024,

Tuuli Kaskinen
CEO at Climate Leadership Coalition
+358505149752
@tuulikas

Climate Leadership Coalition on Euroopan suurin voittoa tavoittelematon ilmasto-businessverkosto. CLC:llä on 99 organisaatiojäsentä: 69 yritystä, 9 yliopistoa, 5 etujärjestöä, 7 kaupunkia, 6 tutkimuslaitosta, 2 säätiötä ja 1 työmarkkinakeskusjärjestö. CLC on hyväksynyt myös 62 henkilöjäsentä. Jäsenemme työllistävät maailmanlaajuisesti lähes miljoona ihmistä ja yritysjäsentemme markkina-arvo on lähes 70 prosenttia Helsingin pörssin markkina-arvosta.